

Predstavitev Pravilnika o biovarnosti ter izvajanju biovarnostnih ukrepov iz uredbe (EU) o prenosljivih boleznih živali

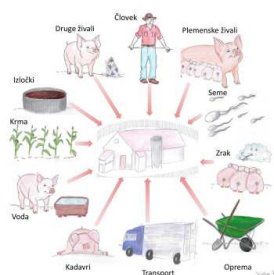
Uradni list RS, št. [49/24](#)

Pripravila: Anja Mežan, KGZS – Zavod NM

Webinar, 22.10.2024

Pomen izrazov

- kontrolna točka za vnos bolezni v obrat:** je mesto ob ali v obratu, na katerem so vzpostavljeni ukrepi za preprečitev ali zmanjšanje tveganja vnosa povzročiteljev bolezni v obrat in je organizirano tako, da se izvajanje ukrepov beleži v evidencah (evidenca prihodov v obrat, uporaba sredstev za razkuževanje, uporaba zaščitne obleke in obutve ...);

Pomen izrazov

2. **obrat s preverjenim zdravstvenim stanjem** je obrat, v katerem se redno ali najmanj enkrat letno oziroma po potrebi izvajajo ukrepi oziroma preiskave za zmanjševanje tveganja za pojav in širjenje bolezni oziroma za ugotavljanje povzročiteljev bolezni, ki negativno vplivajo na zdravje in dobrobit živali v obratu;
3. **veterinarska oskrba živali:** so veterinarsko svetovanje, klinični pregledi, diagnostične preiskave in zdravljenje živali;
4. **nekomercialni obrati so obrati:** v katerih se gojene kopenske živali redijo samo za potrebe izvajalca dejavnosti (ne redijo se za prodajo oziroma za premik v druge obrate);
5. **nastanitveni prostor za živali** je prostor za živali ne glede na namen, kjer se redi oziroma zadržuje gojena kopenska žival;

Pomen izrazov

6. **pripadajoči stranski prostor:** je prostor, ki se uporablja za shranjevanje krme za živali, orodja in opreme za oskrbo živali, naprav in opreme za izvajanje biovarnostnih ukrepov, ter prostor za shranjevanje ali skladiščenje živalskih stranskih proizvodov;
7. **proizvodna enota:** je del obrata, kjer se izvaja reja živali prostorsko ločeno od reje živali v istem obratu;
8. **bolezni kategorije A so bolezni:** kot so določene v 1. točki 1. člena Izvedbene Uredbe Komisije (EU) 2018/1882 z dne 3. decembra 2018 o uporabi nekaterih pravil za preprečevanje in obvladovanje bolezni za kategorije bolezni s seznama ter o oblikovanju seznama vrst in skupin vrst, ki predstavljajo znatno tveganje za širjenje navedenih bolezni s seznama (UL L št. 308 z dne 4. 12. 2018, str. 21), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/216 z dne 11. januarja 2024 o spremembi Priloge k Izvedbeni uredbi (EU) 2018/1882 glede bolezni vodnih živali s seznama ter seznama vrst in skupin vrst, ki predstavljajo znatno tveganje za širjenje navedenih bolezni s seznama (UL L št. 2024/216 z dne 12. 1. 2024).

Odgovornost za izvajanje biovarnostnih ukrepov

- (1) **Izvajalci dejavnosti** so odgovorni za zdravje svojih živali in za zmanjševanje tveganja za vnos povzročiteljev bolezni v obrat oziroma njeno nadaljnje širjenje ter za sprejem ukrepov za biološko zaščito.
- (2) **Vsi obiskovalci obrata** so odgovorni za izvajanje ukrepov za biološko zaščito, ki jih **ima izvajalec dejavnosti določene v svojem načrtu biovarnosti, vključno z opredeljenim obdobjem zadnjega stika obiskovalca obrata z živalmi iz drugega obrata.**
- (3) Pri izvajanju svojih dejavnosti **so veterinarji in druge uradne osebe**, ki prihajajo v stik z živalmi, **odgovorni za preprečevanje oziroma zmanjševanje tveganja za vnos povzročiteljev bolezni v obrate ter za prenos in širjenje bolezni znotraj obrata.**

BIOVARNOSTNI UKREPI

Biovarnostne ukrepe delimo na:

- A. splošne biovarnostne ukrepe**, ki jih izvajalci dejavnosti izvajajo ne glede na način reje in vrsto oziroma kategorijo živali (5.člen):
 - določbe veljajo za vse reje živali ne glede na vrsto.
- B. posebne biovarnostne ukrepe** (priloga 1) za posamezne živalske vrste glede na vrsto obratov:
 - do sedaj so določeni samo za prašiče;

Splošni biovarnostni ukrepi - veljajo za vse reje živali ne glede na vrsto

- a) **nabava živali** iz obratov s preverjenim zdravstvenim stanjem;
- b) **izolacija** (karantena) novo nabavljenih živali;
- c) **zavarovanje vhodov in izhodov** pred nepooblaščenim dostopom oseb ali živali v objekte z živalmi ali vozil v obrat;
- d) **ločevanje bolnih živali** od zdravih;
- e) **vstop drugih oseb v objekte**, kjer so nastanjene živali, in v izpuste samo z dovoljenjem izvajalca dejavnosti;
- f) **uporaba zaščitne obleke in obutve za vse**, ki vstopajo v območje objektov za rejo živali;
- g) **namestitev, vzdrževanje in uporaba razkuževalne bariere na vstopu v objekt z živalmi** (v nastanitvenih prostorih za živali in pripadajočih stranskih prostorih se namestijo razkuževalne bariere za razkuževanje obutve); *če tega ni, je treba pred vstopom vedno zamenjati ali zaščititi obutev*;

Splošni biovarnostni ukrepi - veljajo za vse reje živali ne glede na vrsto

- g) **vodenje seznamov oziroma evidenc obiskovalcev obrata** (datum, ime priimek in kontaktne podatke), prevoznih sredstev (datum, registrsko številko, namen prevoza), izvedbe dezinfekcije, dezinfekcije in deratizacije (datum, podatki o izvajalcu, uporabljeno sredstvo);
- h) **nastanitveni prostori za živali in pripadajoči stranski prostori ter naprave in oprema** omogočajo redno in ustrezno čiščenje ter razkuževanje in zatiranje škodljivcev;
- i) **čiščenje in, kadar je potrebno, razkuževanje objektov in drugih prostorov**, kjer se zadržujejo živali, skladišč krme, prevoznih sredstev, opreme oziroma strojev ter izvajanje dezinfekcije in deratizacije;
- j) **ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi**;
- k) **zagotavljanje ločenih prostorov oziroma objektov za posamezne vrste živali**, kadar je to mogoče;
- l) **redno spremljanje zdravstvenega stanja živali**, vključno z beleženjem sprememb zdravstvenega stanja živali (datum, identifikacija živali opažene spremembe);

Splošni biovarnostni ukrepi - veljajo za vse reje živali ne glede na vrsto

m) zagotavljanje veterinarske oskrbe živali;

n) zagotavljanje ustrezne vode za napajanje, kot je določeno v smernicah, ki urejajo biovarnost in so dostopne na spletni strani Uprave, ter zagotavljanje varne krme, kot je določeno s predpisi, ki urejajo varnost krme;

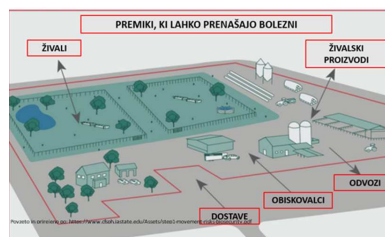
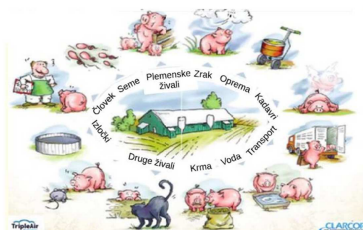
o) preverjanje zdravstvenega stanja živali pred odhodom z obrata s strani izvajalca dejavnosti, prodaja oziroma oddaja živali, ki ne kažejo zunanjih znakov bolezni.

NAČRT BIOVARNOSTI

Načrt biovarnosti mora vsebovati najmanj:

a) opis obrata, tehnologije reje, skico objektov, kjer so nastanjene živali, ter načrt obrata z vrisanimi vhodi in izhodi z obrata (skica obrata in razporeditev živali);

b) kontrolne točke za vnos oziroma širjenje bolezni in splošne ukrepe biovarnosti.

KATEGORIZACIJA OBRATOV za reje s prašiči

Kategorizacija obratov, pripadajoči posebni biovarnostni, ukrepi in določitev stopnje tveganja rej (priloga 1 in priloga 2)

Rejci ste svoje reje prašičev že kategorizirali:

- **svoj obrat v kategorijo glede na način reje in razvrstitev prihlasi v Centralni register prašičev.** (nekomercialni obrati s prašiči, komercialni obrati s prašiči, obrati z rejo prašičev na prostem - opis v prilogi 1 tega pravilnika).
- **v CRPŠ ste dolžni prihlasi vsako spremembo kategorije obrata najpozneje v 7 dneh** od nastanka spremembe.
- Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava) za kategorizirane obrate, **izvede oceno stopnje tveganja zaradi preprečevanja širjenja in obvladovanja bolezni.**

KATEGORIZACIJA OBRATOV – za reje s prašiči

Določitev stopnje tveganja

Stopnja tveganja je lahko:

- a) **nizka** – obrati, ki **ne predstavljajo pomembnega tveganja** za vnos in širjenje bolezni;
- b) **srednja** – obrati, ki pod določenimi pogoji **lahko predstavljajo tveganje za vnos oziroma širjenje bolezni**;
- c) **visoka** – obrati, ki predstavljajo **veliko tveganje za vnos in širjenje bolezni** in ob morebitnem pojavu bolezni predstavljajo resno tveganje za obrate za rejo prašičev.

Izvajalec dejavnosti:

- preveri oceno stopnje tveganja v svoji reji z vpogledom v CRPŠ;
- poda zahtevo za ponovno preverjanje ocene stopnje tveganja na območni urad Uprave;
- Uprava na podlagi zahteve in dokazil ponovno oceni stopnjo tveganja, ki jo na podlagi dokazil lahko tudi spremeni.

POPIS BIOVARNOSTNIH POGOJEV IN ZBIRANJE PODATKOV

- Uprava **pripravi seznam obratov za popise** izpolnjevanja biovarnostnih ukrepov in pogojev;
- izvajanje biovarnostnih ukrepov in izpolnjevanje pogojev biovarnosti v obratih v okviru **veterinarskega pregleda zdravstvenega stanja živali na gospodarstvu popišejo veterinarske organizacije**, ki imajo koncesijo;
- podatki o kategorizaciji obratov in ocenjeni stopnji tveganja se vodijo v podatkovnih zbirkah Uprave,
- veterinarska organizacija, ki izvede popis splošnih in posebnih biovarnostnih ukrepov in pogojev, **vnese podatke v podatkovne zbirke do 15. dne v mesecu za pretekli mesec.**

UKREPI ZARADI ŠIRJENJA ALI POJAVA BOLEZNI KATEGORIJE A

Zaradi širjenja oziroma pojava **bolezni kategorije A lahko** Uprava v skladu z zakonom, ki ureja veterinarska merila skladnosti, glede na stopnjo tveganja, ki jo posamezen obrat predstavlja, **uvode dodatne ukrepe za preprečitev tveganja za vnos bolezni.**

Rok za vzpostavitev Načrta biovarnosti na kmetijah

- (1) Izvajalci dejavnosti **načrte biovarnosti pripravijo v šestih mesecih** od uveljavitve tega pravilnika: **29.12.2024**
- (2) Izvajalci dejavnosti reje prašičev tega pravilnika kategorizirajo reje v štirih mesecih od uveljavitve tega pravilnika: **29.10.2024**

Evidenčni podatki		
Zbirka Register predpisov		
☒ Pravilnik o biovarnosti ter izvajanju biovarnostnih ukrepov iz uredbe (EU) o prenosljivih boleznih živali		
Uradni list RS, št. 69/24		
ID: PRAV13907	Sprejeto: 11. 6. 2024	Vrsta akta: Pravilnik
EVA: 2019-2330-0109	Objavljeno: 14. 6. 2024	Nosilni organ: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
SOP: 2024-01-1667	Veljavno od: 29. 6. 2024	Organ sprejetja: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
	Se uporablja od: 29. 6. 2024	

Zaključek

Za svetovanje o biovarnostnih ukrepih in tolmačenju smernic za izvajanje splošnih biovarnostnih ukrepov v rejah živali se lahko obrnete na pristojno kmetijsko svetovalno službo.

Hvala za vašo pozornost!

